

УДК 376.112.4

DOI 10.31654/2663-4902-2023-PP-2-47-53

Гордієнко Т. В.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки,
початкової освіти, психології та менеджменту
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
hordienkotana@gmail.com
orcid.org/0000-0002-4662-1895

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
ДО ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ**

У статті представлено рекомендації для майбутніх учителів початкової школи щодо організації уроків трудового навчання в інклюзивних класах початкової школи. Акцентовано увагу на особливостях створення покрокового та детального зразку виконання трудової діяльності, або відеозразку, що допоможе дитині з особливими освітніми потребами співвіднести технічний малюнок операції з реальним виглядом виробу та сприятиме розвитку технологічного мислення.

Виділено головні кроки для створення умов розвитку творчого потенціалу дітей з особливими освітніми потребами на уроках трудового навчання: захопити народною творчістю; систематично працювати над формуванням трудових умінь і навичок дітей з особливими освітніми потребами; навчити учнів з особливими освітніми потребами навичкам і прийомам роботи з різними видами матеріалів; систематично тренувати практичне застосування знань; тренувати охайність при роботі з матеріалами й інструментами; виховувати екологічну культуру; тренувати навички самостійності.

Описано особливості професійної підготовки майбутніх вчителів початкової школи до роботи в інклюзивному середовищі, яка відбувається у педагогічних закладах вищої освіти та містять такі складові: інформаційна готовність; оволодіння педагогічними технологіями; засвоєння знань з основ психології; усвідомлення знань індивідуальних відмінностей дітей; готовність майбутніх вчителів моделювати урок та бути готовими варіювати у освітньому процесі; знання індивідуальних особливостей дітей, які мають різні порушення у розвитку; готовність до професійної комунікації, взаємодії в команді підтримки та самоосвіта.

Наголошено на важливості співпраці вчителя інклюзивного класу початкової школи та асистента вчителя, в основі якої мають бути чинники партнерства, співпраці, відповідальності, акцента на сильні сторони та оцінювання.

Ключові слова: інклюзія, інклюзивна освіта, особливі освітні потреби, діти з особливими освітніми потребами, трудове навчання, технологічна освітня галузь, асистент вчителя

Постановка проблеми. Впровадження реформи Нової української школи спонукало до переосмислення змісту освітніх галузей початкової освіти та глибшого усвідомлення їх потенціалу у соціокультурному та особистісному розвитку молодших школярів.

Зміст технологічної освіти має глибокий історичний характер. На різних етапах розвитку людських цивілізацій людству були характерні різноманітні варіанти організації виробничої культури, що ґрунтувались на певних способах діяльності:

- традиційний тип ґрунтувався на гармонізації стосунків «Людина-Природа». Діти брали безпосередню участь у діяльності дорослих: виробничій, ритуальній, ігровій.

- корпоративно-ремісничий тип організації виробничої культури зумовлений розростанням міст за часів розквіту Київської Русі, розвитку ремесел і торгівлі та виокремлення майстрів, підмайстрів, учнів.

- професійний тип виробничої культури з розвитком індустріального суспільства зумовив створення масової «школи знань», технології класно-урочної системи передачі знання від їх носіїв-вчителів до «широких мас».

- проектно-технологічний тип культури організації виробництва в наш час постіндустріальної епохи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітним важливим аспектам актуальної проблеми особливостей професійної підготовки вчителя початкової школи до організації трудового навчання молодших школярів присвячені наукові роботи Т. Бербец, М. Корця, О. Коберника, В. Мадзігона, В. Титаренко та ін.

Проте останнім часом, особливо в умовах реформи НУШ вітчизняні дослідники значну кількість наукових праць приділяють аналізу проблеми професійної підготовки вчителя початкової школи до роботи в умовах інклюзії та формування професійної компетентності щодо роботи з дітьми з особливими освітніми потребами: Я. Баранець, В. Гладуш, І. Демченко, О. Дем'янчук, М. Захарчук, А. Шевцов та ін.

Проблема залишається актуальною і зроблені спроби розкрити деякі її аспекти.

Мета статті – розкрити особливості підготовки майбутніх учителів початкової школи до трудового навчання молодших школярів в умовах інклюзії.

Виклад основного матеріалу. Наразі кожна дитину визнаємо як самоцінність, а змістом сучасної технологічної освіти є узагальнена модель соціального досвіду людства, тому сучасна технологічна освіта трансформує цінності соціокультурного досвіду сфери виробництва у власний особистісний досвід школярів та розвиває творчі здібності.

Головною метою уроків трудового навчання в початковій школі є формування технологічно освіченої особистості, котра підготовлена до самостійного життя та активної предметно-перетворювальної діяльності в сучасних умовах високотехнологічного та інформаційного суспільства. Так одним із завдань предмета є створення відповідних умов для самореалізації кожної дитини [1, с. 10].

Уроки трудового навчання є надзвичайно важливими і необхідними засобами розвитку психічних та моральних сторін особистості. Уроки трудового навчання знайомлять молодших школярів з загальними трудовими знаннями й навичками, навчають творчо ставитись до праці, тому виникає потреба у підготовці вчителів до створення умов для самореалізації та розкриття творчої індивідуальності кожної дитини, зокрема і дитини з особливими освітніми потребами на уроках трудового навчання.

Безсумнівно, що інклюзивна освіта розширює особистісні можливості кожної дитини, сприяє виробленню гуманності, толерантності, готовності допомоги.

В інклюзивних класах освітній процес здійснюється відповідно робочого навчального плану закладу загальної середньої освіти, що складається на основі типових навчальних планів, затверджених Міністерством освіти і науки України, та враховуються особливі освітні потреби дитини й особливості психофізичного розвитку. Важливо проаналізувати відповідність вимог навчальної програми та методів, котрими вчитель буде послуговуватись на уроці, та можливостям дитини з ООП.

Серед методів навчання, які сприяють реалізації вимог інклюзивної освіти одним із ефективних є метод проєктів. Використання методу проєкту в інклюзивну класі на уроках «Дизайн і технології» дозволяє вчителю початкової школи будувати освітній процес з урахуванням інтересів і здібностей дитини [4, с. 20]. Застосування методу проєктів на уроках трудового навчання сприятиме реалізації такої актуальної вимоги інклюзивної освіти, як залучення батьків до освітнього процесу.

Метод проєктів сприяє розвитку пізнавальних здібностей молодших школярів, їх умінь умінь самостійно конструювати власні знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, сприятиме розвитку критичного мислення.

При поясненні навчального матеріалу до проєкту, учням з ООП, вчителю доречно продемонструвати прийоми виконання роботи, показати фінальний зразок, ознайомити з технологічною картою виготовлення проєктного продукту, де, як в чіткому алгоритмі вказується порядковий номер дії.

Якщо для дітей з ООП такої інформації недостатньо, то технологічну карту можна зробити більш докладною та детальніше описати операції, передбачити можливі помилки і не допустити їх.

Бажано додатково більш детальніше надавати зразок покрокового виконання, що допомогло б дитині співвіднести технічний малюнок операції з реальним виглядом

виробу, або ж супроводжувати відеопоказом. Такий підхід, на наш погляд, сприятиме розвитку технологічного мислення.

Завершені проєкти можна представити за допомогою технології «портфоліо», що сприятиме індивідуалізації, реалізації диференційованого підходу [3, с. 60].

Вчитель у цьому випадку має створити необхідні умови для становлення молодшого школяра як вільного і самостійного суб'єкта діяльності та забезпечити таку взаємодію у системі «вчитель-учень», де учень здійснював би самоорганізацію у навчанні.

Робота в цьому напрямку сприятиме тому, що у майбутньому молодші школярі зможуть успішно адаптуватися до дорослого самостійного життя у суспільстві і реалізуватись професійно. Тому вчитель початкової школи має володіти глибокими знаннями з методики та високим рівнем професійної майстерності в роботі з молодшими школярами, в тому числі і з ООП, що сприятиме позитивному ставленню до багатоманітності, закладеному в Концепції НУШ та включенню дітей з ООП [6, с. 52].

Щодо організації уроків трудового навчання в інклюзивному класі майбутнім вчителям початкової школи корисно дотримуватись наступних рекомендацій:

- створювати умови для подолання психофізичних недоліків дітей з ООП та сприяти розвитку їх особистісних якостей;
- при організації трудової діяльності допомагати дитині з ООП усвідомити мету і характер діяльності та умови її виконання;
- сприяти моральному вихованню та розвитку емоційно-вольової сфери;
- під час виконання трудових операцій сприяти розвитку моторики і координації [7, с.17].

Під час проведення уроків трудового навчання в інклюзивному класі початкової школи вчитель має:

- сприяти формуванню у молодших школярів позитивного ставлення до праці;
- мотивувати дітей з ООП до групової і колективної трудової діяльності;
- сприяти розвитку пізнавального інтересу до трудового навчання та розвивати потреби у творчості;
- сприяти розвитку моральних якостей: чесності, працьовитості, відповідальності та цілеспрямованості [1, с. 12].

Майбутній вчитель початкової школи має усвідомити, що освітній процес на уроках трудового навчання можна організувати двома шляхами:

1) вчити дитину здійснювати одну і ту ж операцію, цим самим тренуючи навик виконання стандартного виробу – це навчання ремеслу.

2) освітній процес організувати так, щоб він включав вивчення матеріалу і інструменту. Це дасть можливість дитині зрозуміти, що для різного матеріалу потрібен різний інструмент, та усвідомити, де можна застосовувати той чи інший виріб [8, с. 56].

Професійна підготовка майбутніх вчителів початкової школи до роботи в інклюзивному середовищі відбувається у педагогічних закладах вищої освіти та містить такі складові: інформаційна готовність; оволодіння педагогічними технологіями; засвоєння знань з основ психології; усвідомлення знань індивідуальних відмінностей дітей; готовність майбутніх вчителів моделювати урок та бути готовими варіювати у освітньому процесі; знання індивідуальних особливостей дітей, які мають різні порушення у розвитку; готовність до професійної комунікації, взаємодії в команді підтримки та самоосвіта [2, с. 20].

Психологічна готовність майбутніх вчителів початкової школи до роботи в інклюзивному середовищі включає емоційне прийняття дітей з різними типами порушень у розвитку; готовність включати учнів з ООП до діяльності на уроках трудового навчання; задоволеність своєю професійною діяльністю. Тому робота щодо трудового навчання дітей з ООП має сприяти формуванню стійкого позитивного ставлення до праці, прагненню досягти успіху, формуванню дбайливого ставлення до власності та відповідальності за результати роботи [5, с. 55].

Навчання молодших школярів в умовах інклюзії має бути спрямоване на формування у дітей віри у власні сили та можливості, бо життєстверджуючий тонус щоденного життя дитини спирається на успіхи в основній діяльності, в навчанні [6, с. 32].

Корекційно-розвивальний ефект уроків трудового навчання в початковій школі можливий за умови спеціальної організації трудового навчання та дотриманні умов застосування адекватної програми і методів навчання, котрі відповідають віковим особливостям та реальним можливостям дітей з ООП [1, с. 14].

Загальновідомо, що для дітей з ООП трудове навчання має первинне значення, бо в його в ході:

- формується пізнавальна діяльність особистості і сама особистість;
- збагачуються уявлення про професії;
- отримуються трудові навички, які допоможуть в майбутньому в процесі професійної адаптації [3, с. 59].

Урізноманітнення видів діяльності на уроках трудового навчання забезпечує активну та різнобічну залученість всіх аналізаторів, саме тому молодшим школярам варто надати якомога більшу кількість видів діяльності, для того щоб сформувати різноплановий трудовий досвід.

На даний час є державні програми з трудового навчання для корекційних шкіл, які спрямовані на отримання їхніми випускниками професії, та частина дітей, які мають із складні дефекти, не здатні засвоїти певний профіль трудового навчання, що вимагає належної матеріально-технічної бази в освітньому закладі.

Бербец В.В. виділяє головні завдання для створення умов розвитку творчого потенціалу дітей з ООП на уроках трудового навчання, а саме:

- захопити народною творчістю;
- систематично працювати над формуванням трудових умінь і навичок дітей з ООП;
- навчити учнів з ООП навичкам і прийомам обробки різних видів матеріалів;
- систематично тренувати практичне застосування знань;
- тренувати охайність при роботі з матеріалами й інструментами;
- виховувати екологічну культуру;
- тренувати навички самостійності [1, с. 14].

Урок трудового навчання в інклюзивному класі початкової школи має спільні структурно-організаційні ознаки як і в звичайному класі загальноосвітнього навчального закладу. Аналогічно при організації уроку трудового навчання в інклюзивному класі слід дотримуватися і організаційних, і дидактичних, і психологічних, і етичних і санітарно-гігієнічних вимог, котрі дуже тісно переплітаються та доповнюють одна одну.

Вчителю початкової школи, який викладає в інклюзивному класі необхідно визначити пріоритетні підходи до навчання учнів з ООП, щоб створити оптимальні умови для успішного задоволення індивідуальних освітніх потреб кожної дитини та розвивати творчі здібності і потенціал кожного учня класу. Виходячи з вищевказаного, загальноприйнятими є пасивний, активний і інтерактивний підходи.

Уроки трудового навчання в інклюзивному класі початкової школи неодмінно вимагають інтерактивної форми взаємодії учителя, учнів, комунікації в парах і групах, що сприятиме формуванню знань, умінь і навичок, творчих здібностей, розвитку мовлення і комунікативних умінь.

Дубова Н.В. пропонує структуру інтерактивного уроку трудового навчання в початковій школі:

1. Мотивація навчальної діяльності молодших школярів.
2. Презентація теми та мети року, озвучення очікуваних результатів.
3. Подання теоретичної інформації.
4. Інтерактивна вправа.
5. Закріплення, рефлексія, підсумки.
6. Оцінювання результатів уроку [3, с. 61].

Від вчителів-практиків отримуємо інформацію, що навчати дітей з ООП не треба по іншому, а слід ставитись до всіх учнів однаково, не акцентувати увагу на вади розвитку. Саме на уроках трудового навчання молодші школярі розуміють, що результату можна досягти, якщо бути впевненим і цілеспрямованим, бо після виконання практичної діяльності отримується готовий виріб, власноруч зроблений результат [6, с. 127].

Проводячи відбір об'єктів праці для учнів з ООП, вчителю початкової школи варто дотримуватися наступних вимог:

- надзвичайна значущість обраних об'єктів праці;
- усвідомлення посильності виконання практичної діяльності учнями з ООП.

Трудове навчання у початковій школі базується на практичній діяльності школярів. Теоретичний матеріал варто засвоювати безпосередньо під час практичної діяльності і не витрачати на нього навчальний час. Правда, зовсім не виключається можливість проведення уроків засвоєння нових знань, коли вчитель початкової школи може розкрити теоретичний матеріал, але такі уроки в освітньому процесі мають бути скоріше одиничним виключенням, та теоретичні знання для дитини з ООП доречно розділити на три категорії: ті, що дитина обов'язково має знати для усвідомлення завдання; ті, що дитина може знати для поглиблення після засвоєння інформації з першої групи; та ті, що дитина може знати при наявності для цього особистісних можливостей.

Заняття для визначення властивостей різних видів матеріалів: паперу, тканинних і волокнистих матеріалів, пластичних матеріалів тощо надзвичайно важливі в роботі з дітьми з ООП. Це дозволить розвинути спостережливість і самостійність.

Важлива роль на уроках трудового навчання в інклюзивному класі початкової школи належить асистенту вчителя. В основі співпраці вчителя інклюзивного класу початкової школи та асистента вчителя мають бути чинники партнерства, співпраці, відповідальності, уваги на сильні сторони, оцінювання.

Співпраця може реалізовуватись за такими моделями:

- один викладає – інший допомагає;
- паралельне викладання;
- диференційоване викладання;
- викладання в команді [5, с. 56].

Важливо звернути особливу увагу на точне дотримання учнями правил безпечної праці, систематично вивчати і повторювати правила безпечного виконання трудової діяльності.

Висновки. Уроки трудового навчання в початковій школі також передбачають знайомство молодших школярів із різноманітними професіями, вимагають від вчителя початкової школи ґрунтовної підготовки до індивідуальної роботи з учнями з ООП, адже наявні у них вади не дають можливості здійснювати трудові операції в загальному темпі з однокласниками. Тому для виконання практичної роботи дитині з ООП не варто обмежувати час і доречно приймати допомогу однокласників або асистента вчителя. Дитина з ООП краще справляється із завданням, коли учнів об'єднати в групи, де учні мають можливість попрацювати з усіма однокласниками, які мають різні здібності. Це сприятиме терплячості, толерантності, взаємодопомозі.

На уроках трудового навчання під час практичної діяльності, навіть за наявності високого інтересу до роботи, діти з ООП швидко втомлюються, дратуються, відмовляються від діяльності, плачуть, тому їм необхідно надавати відпочинок відпочинок в зоні відпочинку, на килимку або диванчику, де можна лягти, переключити увагу, відпочити і розслабитись. Вчителю початкової школи необхідно вірити в значущість та гідність особистості, створювати умови для успіху кожної дитини незалежно від їх обмежень, практикувати скайфолдинг, тобто створювати умови для підвищення успішності і результативності кожної дитини, незалежно від її потреб.

Література

1. Бербец Т. М. Підготовка майбутніх учителів трудового навчання до роботи в закладах середньої освіти в умов інклюзії. *Актуальні проблеми підготовки вчителя трудового навчання та технологій: теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць / О.В. Марущак (голова) та [ін.].* Вінниця: ПП Балук І. Б., 2019. Вип. 2. С. 9–15.
2. Гордієнко Т. В., Білоусова Н. В. Особливості організації ефективної педагогічної діяльності вчителя початкових класів в умовах інклюзії. *Наукові записки. Серія "Психолого-педагогічні науки" (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя)* / за заг. ред. В. В. Бурназової. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2021. № 2. С. 18–26.
3. Дубова Н. В., Полюга Р. С. Загальні основи управління навчально-творчою діяльністю учнів на уроках трудового навчання *Актуальні проблеми підготовки вчителя*

трудового навчання та технологій: теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць / О.В. Марущак (голова) та [ін.]. Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2019. Вип. 2. С. 59–61.

4. Любімова А. В. Впровадження інклюзивної освіти: управлінський аспект. Київ: Шк. світ, 2018. 139 с.

5. Савченко С. В. Організація роботи асистента вчителя в інклюзивному класі. *Педагогічний пошук*. 2018. № 2. С. 55–56.

6. Теорія і практика інклюзивної освіти: навч.-метод. посібн. / упорядн. Бондар К. М. Проект «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг». 2-ге вид., доп. 2019. 170 с.

7. Федан Т. В. Інклюзія як сучасний напрям розвитку освіти в Україні. *Актуальні проблеми підготовки вчителя трудового навчання та технологій: теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць / О.В. Марущак (голова) та [ін.].* Вінниця: ПП Балюк І. Б., 2019. Вип. 2. С. 16–19.

8. Філоненко О. С., Гордієнко Т. В. Урахування індивідуальних особливостей учнів з особливими освітніми потребами в освітньому процесі початкової школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / редкол.: А.В. Сущенко (голов. ред.) та ін. Запоріжжя: КПУ, 2021. Вип 77. Т. 2. С. 54–58.*

References

1. Berbets, T.M. (2019). Pidhotovka maibutnix uchyteliv trudovoho navchannia do roboty v zakladakh serednoi osvity v umov inkliuzii [Preparation of future teachers of labor education to work in secondary education institutions in conditions of inclusion] . *Aktualni problemy pidhotovky vchytelia trudovoho navchannia ta tekhnolohii: teoriia, dosvid, problemy – Actual problems of training teachers of labor education and technology: theory, experience, problems*, Issue 2, P. 9–15 [in Ukrainian].

2. Hordiienko, T.V. & Bilousova, N.V. (2021). Osoblyvosti orhanizatsii efektyvnoi pedahohichnoi diialnosti vchytelia pochatkovykh klasiv v umovakh inkliuzii [Peculiarities of the organization of effective pedagogical activity of the primary school teacher in conditions of inclusion]. *Naukovi zapysky – Proceedings*, No 2, P. 18–26 [in Ukrainian].

3. Dubova, N.V. & Poliuha, R.S. (2019) Zahalni osnovy upravlinnia navchalno-tvorchoiu diialnistiu uchniv na urokakh trudovoho navchannia [General basics of managing the educational and creative activities of students in labor training lessons]. *Aktualni problemy pidhotovky vchytelia trudovoho navchannia ta tekhnolohii: teoriia, dosvid, problemy – Actual problems of training teachers of labor education and technology: theory, experience, problems*, Issue 2, P. 59–61 [in Ukrainian].

4. Liubimova, A.V. (2018). Vprovadzhenia inkliuzyvnoi osvity: upravlinskyi aspekt. [Implementation of inclusive education: management aspect] [in Ukrainian].

5. Savchenko, S.V. (2018). Orhanizatsiia roboty asystenta vchytelia v inkliuzyvnomu klasi [Organization of the work of a teacher s assistant in an inclusive class]. *Pedahohichniy poshuk – Pedagogical search*, No 2, P. 55–56 [in Ukrainian].

6. Bondar, K. (2019). *Teoriia i praktyka inkliuzyvnoi osvity* [Theory and practice of inclusive education] [in Ukrainian].

7. Fedan, T.V. (2019). Inkliuziia yak suchasnyi napriam rozvytku osvity v Ukraini [Inclusion as a modern direction of education development in Ukraine]. *Aktualni problemy pidhotovky vchytelia trudovoho navchannia ta tekhnolohii: teoriia, dosvid, problemy – Actual problems of training teachers of labor education and technology: theory, experience, problems*, Issue 2, P. 16–19 [in Ukrainian].

8. Filonenko, O.S. & Hordiienko, T.V. (2021). Urakhuvannia indyvidualnykh osoblyvostei uchniv z osoblyvyvmyy osvithnyimi potrebamy v osvithnomu protsesi pochatkovoii shkoly [Taking into account the individual characteristics of students with special educational needs in the educational process of primary school]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh – Pedagogy of creative personality formation in higher and secondary schools*, Issue 77, Vol. 2, P. 54–58 [in Ukrainian].

Hordienko T.

Candidate of Sciences Pedagogical,
Associate Professor at Pedagogics, Primary Education,
Psychology and Management Department,
Nizhyn Mykola Gogol State University
hordienkotana@gmail.com
orcid.org/0000-0002-4662-1895

**PREPARATION OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS
FOR ON-THE-JOB TRAINING OF YOUNGER SCHOOLCHILDREN
UNDER CONDITIONS OF INCLUSION**

The article presents recommendations for future primary school teachers regarding the organization of labor training lessons in inclusive primary school classes. Attention is focused on the features of creating a step-by-step and detailed sample of the performance of labor activities, or a video sample, which will help a child with special educational needs to correlate the technical drawing of the operation with the real appearance of the product and will contribute to the development of technological thinking.

The main steps for creating the conditions for the development of the creative potential of children with special educational needs in the lessons of labor training are highlighted: to captivate with folk art; systematically work on the formation of work skills and skills of children with special educational needs; teach students with special educational needs skills and methods of working with various types of materials; systematically shadow the practical application of knowledge; train neatness when working with materials and tools; to educate ecological culture; train independence skills.

Features of professional training of future primary school teachers to work in an inclusive environment are described, which takes place in pedagogical institutions of higher education and includes the following components: information readiness; mastering pedagogical technologies; learning the basics of psychology; awareness of knowledge of individual differences of children; readiness of future teachers to model a lesson and be ready to vary in the educational process; knowledge of individual characteristics of children with various developmental disorders; readiness for professional communication, interaction in a support team and self-education.

The importance of cooperation between an inclusive primary school teacher and a teacher's assistant is emphasized, which should be based on the factors of partnership, cooperation, responsibility, attention to strengths and evaluation.

Key words: inclusion, inclusive education, special educational needs, children with special educational needs, work training, technological education field, teacher's assistant.